

ประโยค ป.ธ. ๗

แปล มครเป็นไทย

สอบ วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

๑. ปุณ รากวิราคาทีนิ นวปทานิ นิพพญิตโลกุตตรนิพพานเมว
 สนุชาย วุตตานิ ฯ ตสฺมา รากวิราคาชาติ วา มทนิมมทนายาติ วา วุตเตปิ
 นิพพานตถายาติ เอวเมว อตฺถิ ทฏฺฐพฺโพ ฯ นิพพานํ หิ ยสฺมา ตํ อากมฺม
 อารพฺภ สนุชาย ปฏิจฺจ ราโค วิรชฺชติ น โหติ ตสฺมา รากวิราโคติ วุจฺจติ ฯ
 ยสฺมา ปน ตํ อากมฺม มานมทปฺริสมทาทโย มทา นิมฺมทา อมทา โหณฺติ
 วินสฺสณฺติ ตสฺมา มทนิมมทนนฺติ วุจฺจติ ฯ ยสฺมา จ ตํ อากมฺม สพฺพาปี
 กามปิปาสา วินยํ อพฺภคฺคํ ยาติ ตสฺมา ปิปาสวินโยติ วุจฺจติ ฯ ยสฺมา ปน
 ตํ อากมฺม ปณฺจกามคฺคณาสา สมฺมุคฺชาตํ คจฺจนฺติ ตสฺมา อาลยสมฺมุคฺชาโตติ
 วุจฺจติ ฯ ยสฺมา ปน ตํ อากมฺม เตญฺญิมิกวญฺญํ อุปจฺฉินฺชติ ตสฺมา
 วญฺญูปจฺฉเลโทติ วุจฺจติ ฯ ยสฺมา ปน ตํ อากมฺม สพฺพโส ตณฺหา ขยํ คจฺจนฺติ
 วิรชฺชติ นิรุชฺชติ จ ตสฺมา ตณฺหขโย วิราโค นิโรธฺติ วุจฺจติ ฯ ยสฺมา
 ปเนตํ จตฺสุโส โยนิโย ปณฺจ คติโย สดฺด วิญญาณญฺจิติโย นว สดฺดตาวาเส
 อปฺราปรภาวาย วินนโต อาพฺนฺชนโต สํสึพฺพนโต วานนฺติ ลทฺธโวหาราย
 ตณฺหาหย นิภฺขณฺตํ นิสฺสํญํ วิสํยุตฺตํ ตสฺมา นิพฺพานนฺติ วุจฺจตีติ ฯ

๒. กามานํ ปหานํ อภฺชาตณฺติ วตฺถูกามานํ กิเลสกามานญจ ปหานํ
 วุตฺตํ ฯ กามสณฺณวนํ ปริยฺญาติ สพฺพาสมฺปิ กามสณฺณวนํ ฌาตตีรณฺปหาน-
 วเสน ติวริชา ปริยฺญา อภฺชาตา ฯ กามปิปาसानนฺติ กามเมสุ ปาตพฺยตานุ
 กามเม วา ปาตุมิจฺฉานํ ฯ กามวิตกฺกานนฺติ กามูปสํหิตานํ วิตกฺกานํ ฯ
 กามปริพาหานนฺติ ปณฺจกามคฺคณิกราควเสน อุปฺปนฺนปริพาหานํ อนฺโตทาหานํ ฯ
 อิมเมสุ ปณฺจสุ จานเนสุ กิเลสภฺยภโร โลกุตฺตรมคฺโคว กถิโต ฯ สพฺพปจฺจเมสุ
 ปน ติสฺสุ จานเนสุ โลภียโลกุตฺตรมิสฺสโก มคฺโคว กถิโตติ เวทิตพฺโพ ฯ เนตํ
 อาวุโสติ เอตํ อาวุโส ตว ปาปกมฺมํ อปฺปสนฺนํ วา ปสาทาย เอวรูปานํ

ปสาทตถาย น โหติ ฯ อถเขตนุตติ อถโห เอตํ ฯ อถ เขตนุตติปี ปาโห ฯ
 อถตถตถายาติ ปสาทตถตถายาติ วิปฐิสาราย โหติ ฯ เย มกุเคน
 อนาคตสทฐา เตสํ วิปฐิสารํ กโรติ อธิเสปี นาม ฐมมวินเย มยํ ปสนนา
 ยตถเวท ทุปปฏิปนา ภิขุติ ฯ เย ปน มกุเคนาคตสทฐา เตสํ สีนรุ วีย
 วาเทหิ อจโล ปสาโท อธิเสหิ วตถุหิ อโต วา ทารุณตเรหิ ฯ เตน วุตตํ
 เอกจจัน อถตถตถายาติ ฯ ภควโต เอตมตถํ อโรเจสนุติ ภควโต
 เอตมตถํ อจิกขีสุ ปฏิเวทยีสุ อโรจยมานา จ เนว ปียกมยตาย น
 เกทปุเรกขารตาย น ตสฺสายสมโต อวณฺณํ ปกาสนตถาย น กลิสาสนํ
 อโรจนตถาย นาปี อิทํ สุตวา ภควา อิมสฺส สาสเน ปติฏฺฐจัน น ทสฺสติ
 นิกกทฺฐมาเปสฺสติ นนฺติ มลฺลยมานา อโรเจสุ อถโห อิมํ สาสเน อุปฺปนํ
 อพฺพุทํ สุตวา ภควา สิกฺขาปทํ ปญฺญาเปสฺสติ เวลํ มรียาทํ อานํ จเปสฺสตีติ
 อโรเจสุ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๗

แปล มคธเป็นไทย

๑. บททั้ง ๕ มีบทว่า รากวิราคะเป็นต้น พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสหมายเอาพระนิพพานซึ่งเป็นโลกุตระธรรมอันปราศจากวิญญะนั้นแลซ้ำอีก ๆ เพราะเหตุนั้น แม้เมื่อพระองค์ตรัสว่า รากวิราคาย ก็ดี ว่า มทนิมมทนาย ก็ดี บัณฑิตพึงเห็นความอย่างนี้เท่านั้นว่า เพื่อประโยชน์แก่พระนิพพาน ๆ จริงอยู่ พระนิพพาน พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสเรียกว่า ธรรมเป็นที่สํารอราคะ เพราะเหตุว่า ราคะ มาถึง คือ ปราปรก หมายอาศัยพระนิพพานนั้นแล้ว ย่อมคลายไป คือ ไม่มี ๆ อนึ่ง พระนิพพาน ตรัสเรียกว่า ธรรมเป็นที่สร้างมา เพราะเหตุว่า ความเมาทั้งหลาย มีความเมาด้วยอำนาจมานะ และความเมาว่า เป็นบุรุษเป็นต้น มาถึงพระนิพพานนั้นแล้ว ย่อมเป็นอันสร้างไป หายเมา คือ สาบสูญไป ๆ อนึ่ง พระนิพพาน ตรัสเรียกว่า ธรรมเป็นที่หมดสิ้นความกระหาย เพราะเหตุว่า ความกระหายในกามแม้ทั้งปวง มาถึงพระนิพพานนั้นแล้ว ย่อมถึงความหมดสิ้นไป คือ ความตั้งอยู่ไม่ได้ ๆ อนึ่ง พระนิพพาน ตรัสเรียกว่า ธรรมเป็นที่เพิกถอนอาลัย เพราะเหตุว่า อาลัยคือเบญจกามคุณ มาถึงพระนิพพานนั้นแล้ว ย่อมถึงความเพิกถอนไป ๆ อนึ่ง พระนิพพาน ตรัสเรียกว่า ธรรมเป็นที่ขาดสูญแห่งวิญญะ เพราะเหตุว่า วิญญะมี ๓ ภูมิ มาถึงพระนิพพานนั้นแล้ว ย่อมขาดสูญไป ๆ อนึ่ง พระนิพพาน ตรัสเรียกว่า ธรรมเป็นที่สิ้นค้นหา ธรรมเป็นที่ปราศจากราคะ ธรรมเป็นที่ดับ เพราะเหตุว่า ค้นหา มาถึงพระนิพพานนั้นแล้ว ย่อมถึงความสิ้นไป ย่อมบําราศไป และย่อมดับไป โดยประการทั้งปวง ๆ อนึ่ง พระนิพพานนั้น ทรงเรียกว่า นิพพาน เพราะเหตุว่าออกไป คือ ฟ้นไป พรากไป จากค้นหา ซึ่งได้ไวยุทธว่า วานะ เพราะร้อยรัด คือ ผูกมัด เกี้ยวประสาน กำเนิด ๔ คติ ๕ วิญญูญาณฐิติ ๗ สัตตาวาส ๘ ไว้ เพื่อความมีความเป็นสืบ ๆ ไป ฉะนี้แล ฯ

๒. หลายบทว่า กามานํ ปหานํ อกุขาตํ มีความว่า การละวัตถุกาม และกิเลสกามทั้งหลาย พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้แล้ว ฯ สองบทว่า กามสญฺญานํ ปริญฺญา มีความว่า การกำหนดรู้กามสัณญญาแม้ทั้งหมด มี ๓ อย่าง คือญาคปริญฺญา (กำหนดรู้ด้วยการรู้) ตีรณปริญฺญา (กำหนดรู้ด้วยการพิจารณา) และปหานปริญฺญา (กำหนดรู้ด้วยการละ) พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้แล้ว ฯ บทว่า กามปิปาसानํ มีความว่า การกำจัดความกระหายในกามทั้งหลาย หรือความใคร่จะดื่มกามทั้งหลาย พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้แล้ว ฯ บทว่า กามวิตุกฺขานํ มีความว่า วิตกทั้งหลายที่เกี่ยวกับกาม ฯ บทว่า กามปริพาหานํ มีความว่า (ความสงบ) แห่งความเร่าร้อนซึ่งเกิดขึ้นด้วยอำนาจความกำหนัดที่ประกอบด้วยเบญจกามคุณ ได้แก่ ความรุ่มร้อนภายใน พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้แล้ว ฯ โลกุตตรมรรค ซึ่งเป็นเครื่องทำความสิ้นกิเลสแล พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้แล้ว ในสถาน ๕ เหล่านี้ ฯ แต่มรรคที่เจือกั้นทั้งโลกียะและโลกุตระ บัณฑิตพึงทราบว่ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้แล้ว ใน ๓ สถานเบื้องต้น ทั้งหมด ฯ คำว่า เนตํ อาวุโส เป็นต้น มีความว่า ดูก่อนผู้มีอายุ กรรมอันทรามนั้นของท่าน ย่อมไม่เป็นไป เพื่อความเลื่อมใสแห่งเหล่าชนผู้ยังไม่เลื่อมใส คือ เพื่อประโยชน์แก่ความเลื่อมใสแห่งเหล่าชนผู้เห็นปานนั้นหรือ ฯ

บทว่า อถเขวตํ ตัคคบทเป็น อถโฆ เอตํ ฯ ปาฐะว่า อถ เขตํ ก็มี ฯ บทว่า อญฺญตฺตตาย มีความว่า (กรรมอันทรามนั้นของท่าน) ย่อมเป็นไป เพื่อความเป็นโดยประการอื่นจากความเลื่อมใส คือ เพื่อความเดือดร้อน ฯ อธิบายว่า ย่อมทำความเดือดร้อนใจแก่ชนทั้งหลายผู้มีศรัทธาอันยังมิได้มา ด้วยมรรคว่า เราทั้งหลายเลื่อมใสแล้วในพระธรรมวินัย ชื่อแม้เช่นนี้ ซึ่งมีพวก ภิกษุผู้ปฏิบัติเลวทราม ฯ ส่วนความเลื่อมใสของชนทั้งหลายผู้มีศรัทธามาแล้ว ด้วยมรรค เป็นของไม่หวั่นไหว ด้วยเรื่องเช่นนี้ หรือด้วยเรื่องที่ร้ายแรงยิ่งกว่านี้ เหมือนภูเขาสีเนรุ ไม่หวั่นไหวด้วยลม ฉะนั้น ฯ เพราะเหตุนั้น ภิกษุสหาย เหล่านั้น จึงกล่าวว่า เพื่อความเป็นโดยประการอื่นแห่งเหล่าชนบางพวก ฯ ข้อว่า ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจสุ มีความว่า ภิกษุสหายเหล่านั้นได้กราบทูล คือ ได้แจ้งเนื้อความนั้น แต่พระผู้มีพระภาคเจ้า ก็แล เมื่อกราบทูล หาได้กราบทูล

เพื่อปรารภความเป็นผู้ที่ทรงโปรดปรานไม่ หาได้กราบทูลเพื่อมุ่งจะทำความ
แตกร้างไม่ หาได้กราบทูลเพื่อต้องการประจานโทษของท่านผู้มีอายุนั้นไม่
หาได้กราบทูลเพื่อแจ้งข่าวดำนิโทษไม่ หมายใจอยู่ว่า พระผู้มีพระภาคเจ้า
ทรงสดับเนื้อความนี้แล้ว จักไม่ให้พระสุทินนี้คงอยู่ในพระศาสนา จักให้หลุด
คร่าเธอออกไปเสีย จึงได้กราบทูลก็หาไม่ อันที่จริง ได้กราบทูลด้วยทำ
ในใจว่า พระผู้มีพระภาคเจ้า ครั้นทรงทราบความเสียหายนี้ ซึ่งเกิดขึ้นใน
พระศาสนาแล้ว จักทรงบัญญัติสิกขาบท จักทรงตั้งเขตแดนอาชญาไว้ ฯ

พระธรรมวชิรเมธี วิรปญฺโญ วัดหงส์รัตนาราม กรุงเทพมหานคร แปล
สนามหลวงแผนกบาลี ตรวจแก้.